

Psykisk hälsa och suicidprevention

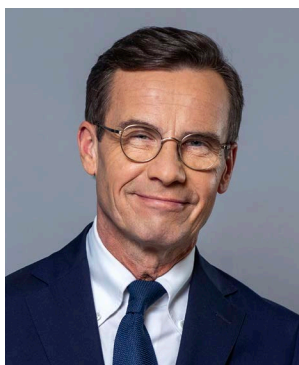
Regeringens handlingsplan för genomförandet av
den nationella strategin inom området psykisk hälsa
och suicidprevention för perioden 2025–2026

Innehåll

Förord	3
Utgångspunkter	4
Siffror om psykisk ohälsa och suicid	8
En handlingsplan med insatser som ska bidra till att utveckla arbetet inom området	10
Handlingsplanens åtgärder bidrar till att uppnå strategins vision, mål och delmål	12
Genomförande, samordning och uppföljning	29

Förord

Ulf Kristersson
Statsminister

Jakob Forssmed
Socialminister

Foto: Kristian Pohl/Regeringskansliet

Psykisk ohälsa och suicid är en stor folkhälso- och samhällsutmaning. Det innebär omfattande konsekvenser för individen, anhöriga och efterlevande, men också för samhället i stort. Psykisk ohälsa förekommer i olika former – det kan handla om att må dåligt, att må så dåligt att det påverkar hela livet, eller att må så dåligt att man tar sitt eget liv.

Även om merparten av befolkningen uppger att de har ett gott psykiskt välbefinnande upplever allt fler olika psykiska besvär, i synnerhet barn och unga. Det är allvarligt, särskilt då stöd, vård och behandling för psykiatriska tillstånd inte sällan brister. När samhället förändras kan det innebära nya behov av insatser för att främja psykisk hälsa, förebygga psykisk ohälsa och suicid och ge vård och stöd till de som behöver.

Vi behöver därför, tillsammans, utveckla vårt arbete och intensifiera våra insatser. Det handlar om att skapa förutsättningar för en god och tillgänglig vård och omsorg för personer med psykisk ohälsa. Vi behöver stärka våra insatser för att främja gemenskap och delaktighet och intensifiera arbetet för att främja psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande i hela befolkningen. Vi måste också förbättra arbetsätten för att utveckla insatserna till personer med psykisk ohälsa. Detta är inte bara en grundläggande förutsättning för den enskildes möjlighet att uppnå sin fulla potential – det är en angelägenhet för hela samhället.

Det är ett ambitiöst åtagande. För att klara detta behövs ett samlat och förnyat angreppssätt. Psykisk hälsa och suicidprevention ska stå högt på den politiska agendan. Alla berörda aktörer ska långsiktigt och strategiskt arbeta efter gemensamma målsättningar. I detta syfte har regeringen beslutat om skrivelsen Det handlar om livet– nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention. Skrivelsen innehåller en nationell strategi för den kommande tio åren som baseras på en målmedveten ansats för att långsiktigt och uthålligt utveckla arbetet inom området. Utgångspunkten är tydlig: psykisk hälsa och suicidprevention är ett gemensamt ansvar för hela samhället som kräver handlingskraft.

Som komplement till strategin presenterar regeringen även denna handlingsplan för insatserna inom området psykisk hälsa och suicidprevention 2025–2026. Handlingsplanen syftar till att beskriva och redogöra för regeringens prioriterade insatser för att uppnå den nationella strategins vision, mål och delmål. Som en tredje del i arbetet ges också ett uppdrag till Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen att i nära samverkan med berörda myndigheter, samordna, följa och stödja genomförandet av den nationella strategin inom området psykisk hälsa och suicidprevention.

I enlighet med strategins inriktning har många aktörer, och var och en av oss, en viktig roll i det här arbetet. Ingen i Sverige ska hamna i en situation där den enda utvägen upplevs vara självmord. Tillsammans kan vi skapa förutsättningar för att alla människor, oavsett behov, ska ha en plats i samhället, erbjudas nya chanser i livet och kunna se på framtiden med hopp, inte förtvivlan.

Foto: Maskot/TT

Utgångspunkter

Den nationella strategin inom området psykisk hälsa och suicidprevention – en ambitiös agenda för förändring

Upprepade undersökningar visar att den svenska befolkningens hälsa generellt sett är god och utvecklas positivt i många avseenden. Allt fler skattar sitt allmänna hälsotillstånd som gott eller mycket gott, medellivslängden fortsätter att öka och skillnaden i medellivslängd mellan kvinnor och män minskar. Flertalet barn och unga och vuxna uppger också ett gott psykiskt välbefinnande och en hög livstillfredsställelse. I den nationella folkhälsoenkäten 2022 uppgav t.ex. 86 procent av befolkningen att de har ett gott psykiskt välbefinnande.

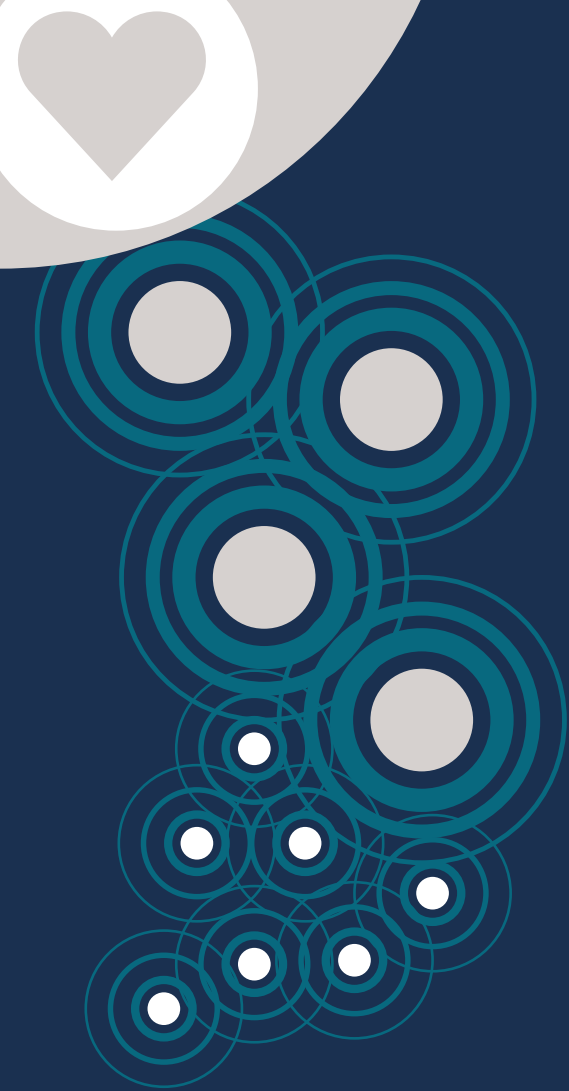
Samtidigt är det allt fler som uppger att de har återkommande psykiska besvär, t.ex. känslor av oro och ångest, stress och sömnbesvär. Sådana besvär är särskilt vanliga bland flickor och kvinnor samt bland tonåringar och unga vuxna. Det finns också fortsatta och i vissa fall ökande skillnader i hälsa, inbegripet psykisk hälsa, mellan olika grupper i befolkningen. Vård vid psykisk ohälsa har också ökat kraftigt över tid liksom antalet sjukskrivningar i psykiatriska diagnoser som i dag är den vanligaste orsaken till sjukskrivning i Sverige, särskilt bland kvinnor.

Suicid är ofta kopplat till psykisk ohälsa och lidande och det finns flera riskfaktorer som är gemensamma för psykisk ohälsa och suicid. Även fast antalet suicid i relation till befolkningens storlek totalt sett har minskat över tid har det under senare år skett i en långsammare takt än före 2000-talet och fortfarande avlider ca 1 200 personer i suicid varje år. Därutöver medför såväl psykisk ohälsa som suicid stora konsekvenser för såväl individen som för anhöriga, närstående och efterlevande. Psykisk ohälsa har således en stor påverkan på både individen och samhället och räknas i dag till en av vår tids största folkhälso- och samhällsutmaningar, inte bara i Sverige utan också globalt. Detta visar på ett tydligt behov av ett stärkt och utvecklat arbete inom området. Utmaningarna måste både mötas och lösas gemensamt.

Den nationella strategi som regeringen har beslutat om syftar till att underlätta och stödja arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention, på samtliga samhällsnivåer, genom en tydlig och gemensam riktning för arbetet samt en utvecklad uppföljning. Den nationella strategin är den första i sitt slag. Den utgår från tydliga problembilder, baseras på kunskap och beprövad erfarenhet samt nationella och internationella erfarenheter och styrdokument.

Strategin har tagits fram i bred samverkan med myndigheter, patient-, brukar- och anhörigorganisationer, civilsamhällets organisationer inbegripet trossamfundet, professionsföreningar, Sveriges Kommuner och Regioner, kommuner och regioner samt andra berörda aktörer. Den baseras på långsiktighet och gemensamt arbete och inkluderar alla berörda samhällsaktörer i arbetet med att förbättra den psykiska hälsan och minska antalet suicid. Utgångspunkten för detta arbete är en vision som kompletteras av övergripande mål, delmål och prioriterade områden. Till strategin kopplas ett nationellt stöd för genomförande liksom ett uppföljningssystem för att kunna mäta resultaten av arbetet.

Syftet med strategin är att skapa en gemensam och långsiktig inriktning för arbetet under de kommande tio åren som integrerar arbetet med att främja psykiskt välbefinnande, förebygga psykisk ohälsa och suicid, och förbättra livsvillkoren för personer som lever med olika psykiatriska tillstånd.

Strategins vision, mål och delmål

Vision

”Ett samhälle som främjar en god och jämlik psykisk hälsa i hela befolkningen, och där ingen ska behöva hamna i en situation där den enda utvägen upplevs vara självmord.”

Mål

- En förbättrad psykisk hälsa i hela befolkningen.
- Färre liv förlorade i suicid.
- Minskade påverkbara skillnader i psykisk hälsa.
- Minskade negativa konsekvenser på grund av psykiatriska tillstånd.

Delmål

- Ökat fokus på att stärka psykiskt välbefinnande och psykisk hälsa som resurs för individ och samhälle.
- Ökade investeringar i barn och unga för en god psykisk hälsa genom hela livet.
- Ett inkluderande och hållbart arbetsliv som främjar psykisk hälsa.
- Ett inkluderande samhälle med delaktiga invånare.
- Vård och omsorg som möter patienter och brukares behov.
- Stärkt suicidpreventivt arbete.
- Stärkt kunskapsutveckling inom området psykisk hälsa och suicidprevention.

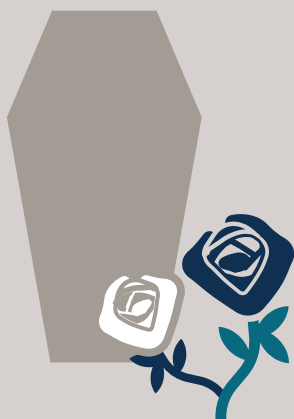
Prioriterade områden

Under respektive delmål i strategin pekas flera prioriteringar ut som ska bidra till att vägleda planeringen, genomförandet och uppföljningen av insatser på såväl nationell som lokal och regional nivå samt bland andra berörda aktörer.

Foto: Maskot/TT

Siffror om psykisk ohälsa och suicid

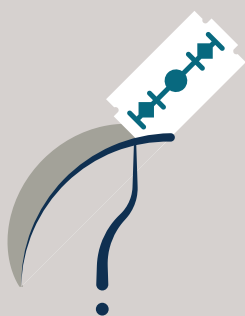

Över 1 200 personer
avlöder i suicid varje år.

Det är drygt 52 000 personer 0-19 år som någon gång under 2023 har hämtat ut ett recept på anti-depressiva, vilket är mer än en fördubbling sedan 2013.

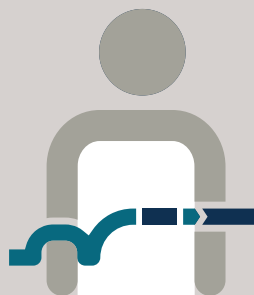
Runt 6 600 personer vårdas varje år i samband med ett suicidförsök eller annan avsiktligt själv-destruktiv handling.

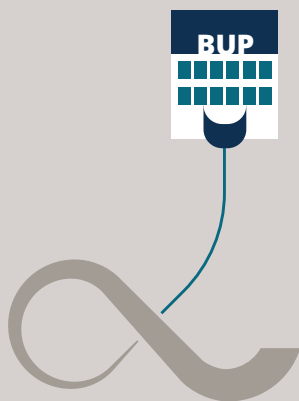
Nästan var fjärde (23 procent) i befolkningen 16 år och uppåt uppger att de besväras av ensamhet och isolering.

Mellan 10 000 och 15 000 efterlevande uppskattas varje år förlora en anhörig i suicid.

Varje år vårdas omkring 11 000 personer i Sverige med stöd av lagen om psykiatrisk tvångsvård, LPT. Ytterligare omkring 2 000 personer får vård enligt lagen om rättspsykiatrisk vård, LRV.

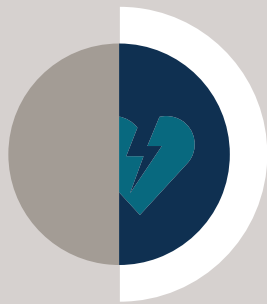
Närmare 24 000 barn och unga står i kö till barn- och ungdomspsykiatri.

Antalet patienter som får vård för psykiatriska diagnoser har ökat med cirka 60 procent mellan 2008 och 2022. För merparten av ökningen står neuropsykiatriska funktionsned-sättningar, såsom adhd och autism.

Psykisk ohälsa står för hälften av alla längre sjukskrivningar och i genomsnitt blir sjukfall kopplade till psykiatriska diagnoser längre än andra diagnoser.

Psykisk ohälsa beräknas kosta samhället 345 miljarder kronor per år i direkta och indirekta kostnader, vilket motsvarar 4,83 procent av Sveriges BNP.

Jämfört med befolkningen som helhet är andelen personer med psykisk funktionsnedsättning i låg utsträckning etablerade på arbetsmarknaden, och etableringen minskar också med åldern, vilket är en tydlig riskfaktor för psykisk ohälsa. I åldrarna 40–64 år är **sysselsättningsgraden endast en tiondel** av nivån bland jämnåriga i befolkningen som helhet.

Av de barn och unga som vårdas på de särskilda ungdomshemmen har **79 procent minst en fastställd psykiatrisk diagnos**.

Människor med svåra psykiska tillstånd **dör 10 till 20 år tidigare** än befolkningen i stort.

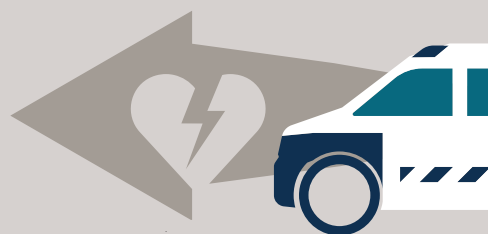

Cirka **140 000 unga varken arbetar eller studerar** och många av de med långvarigt utanförskap från studier och arbetsliv har psykisk ohälsa.

Det finns negativa attityder till personer med psykisk ohälsa. T.ex. associerar **var femte person** psykisk ohälsa med att vara konstig, egoistisk, oförutsägbar eller opålitlig.

Av **barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar upplever 71 procent** att de inte får det stöd och de anpassningar som de behöver och har rätt till.

Allt fler larm om psykisk ohälsa eller självmordsförsök kommer in till polisen som varje dag genomför **cirka 80 uttryckningar** i dessa ärenden.

En handlingsplan med insatser som ska bidra till att utveckla arbetet inom området

Från ord till handling – ytterligare steg i arbetet mot psykisk hälsa och för att förebygga suicid

Handlingsplanen består av ett stort antal uppdrag med bäring på psykisk hälsa och suicidprevention till ett stort antal myndigheter. De insatser som presenteras ska inte ses som uttömmande utan som exempel på insatser som regeringen vidtar för att skapa förutsättningar som ska stärka arbetet med att förbättra den psykiska hälsan i befolkningen, förebygga psykisk ohälsa och suicid och förbättra livsvillkoren för personer med psykisk ohälsa.

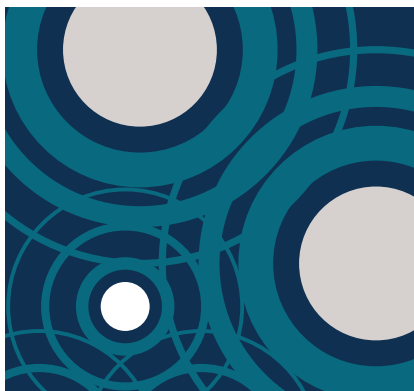
Med handlingsplanen avser regeringen att

- lyfta fram åtgärder som ska bidra till att uppfylla strategins mål och delmål samt beskriva hur regeringens politik bidrar till strategins genomförande,
- stärka engagemanget och underlätta för olika samhällsaktörer på lokal och regional nivå samt bland civilsamhällets organisationer och övriga berörda aktörer att delta och bidra i det fortsatta arbetet,
- stimulera och utveckla former för samverkan och partnerskap inom och mellan den offentliga och den privata sektorn, näringslivet, civilsamhället, akademien och andra berörda aktörer, och
- ge fortsatt kraft till den politik som regeringen driver inom området psykisk hälsa och suicidprevention.

Foto: Maskot/TT

Handlingsplanens åtgärder bidrar till att uppnå strategins vision, mål och delmål

Ökat fokus på att stärka psykiskt välbefinnande och psykisk hälsa som resurs för individ och samhälle

Delmålet syftar till att stärka arbetet för att öka det psykiska välbefinnandet hos individer och i befolkningen. Insatserna handlar bl.a. om att utveckla arbetet inom berörda samhällssektorer med att främja psykiskt välbefinnande, höja allmänhetens kunskaper om psykisk hälsa och genomföra insatser för att skapa motståndskraft och upprätthålla en god psykisk hälsa i ett föränderligt samhälle.

Föräldraskapsstöd ska bidra till goda uppväxtvillkor

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) ska fördela 375 miljoner kronor till kommuner och regioner under 2024 för föräldraskapsstödjande insatser i syfte att skapa förutsättningar för en ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd i hela landet och bidra till att förebygga kriminalitet bland barn och unga (S2023/03257). MFoF ska även lämna förslag på hur föräldraskapsstödet till föräldrar med psykisk ohälsa eller kognitiva svårigheter kan stärkas (S2024/01507). I uppdraget ingår dels att analysera hur väl befintligt föräldraskapsstöd svarar mot det som målgrupperna behöver, dels föreslå hur stödet kan stärkas. Uppdraget ska slutredovisas senast den 27 februari 2026.

Idrott och rörelse ska främja hälsa och skapa delaktighet

Under 2024 avsätts cirka 2,1 miljarder kronor i form av statligt stöd till idrotten (S2023/03224). Inom ramen för detta ingår en satsning för att idrottsrörelsen ska kunna bidra till mer rörelse i skolan genom att kraftsamla för mer idrott, rörelse och utveckling av rörelseförståelse under skoldagen samt att stärka tillgången till idrott för äldre och skapa förutsättningar för äldre att idrotta.

Den existentiella hälsoapekten i folkhälsoarbetet ska stärkas

Folkhälsomyndigheten ska genomföra insatser för att stärka och utveckla arbetet med existentiell hälsa inom ramen för den nationella folkhälsopolitiken (S2024/00846). I uppdraget ingår att genomföra en kartläggning för att utveckla kunskapen om och arbetet med existentiell hälsa samt att, utifrån resultaten av kartläggningen, lämna förslag på hur existentiella perspektiv kan bidra till att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa och ett gott psykiskt välbefinnande. Uppdraget ska slutredovisas senast den 3 mars 2025.

Ofrivillig ensamhet ska förebyggas och motverkas

Folkhälsomyndigheten ska genomföra en kartläggning och ta fram ett förslag till en nationell strategi för att utveckla och intensifiera arbetet med att förebygga och motverka ofrivillig ensamhet (S2023/01137). Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 februari 2025. Socialstyrelsen ska vidare fördela 95 miljoner kronor i statsbidrag under 2024 till kommuner för deras arbete med att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre personer genom hälsosamtal samt stödja arbetet i landets kommuner med hälsosamtal samt uppmuntra till innovativa arbetssätt och nya samarbeten (S2023/03257).

Kunskapen om äldres psykiska hälsa och ohälsa ska utvecklas

Folkhälsomyndigheten ska genomföra en kartläggning av äldres psykiska hälsa och ohälsa (S2024/00715). Vid genomförandet av uppdraget ska äldres egna erfarenheter genomgående beaktas och äldre personer ska själva få komma till tals och beskriva sin livssituation utifrån det egna perspektivet. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 september 2025.

Innovativa och kunskapsbaserade folkhälsoinsatser ska stimuleras

Folkhälsomyndigheten och Vinnova ska förbereda, utforma och implementera ett långsiktigt nationellt stöd för att stimulera användandet av innovativa utfallsfokuserade arbetssätt och investeringsmodeller såsom sociala utfallskontrakt (S2024/01659). Målet är att uppnå sociala och hälsomässiga förbättringar genom nya samarbeten och metoder. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2027. Vidare ska Utredningen om effektivare folkhälsoinsatser genom hälsoekonomiska analyser (S 2024:21) lämna förslag på hur nuvarande uppföljningssystem av folkhälsopolitiken kan vidareutvecklas genom att kompletteras med hälsoekonomiska analyser (dir. 2024:21). Syftet är att kunna följa utvecklingen av samhällets kostnader för påverkbara riskfaktorer för ohälsa samt att kunna utvärdera större satsningar inom folkhälsopolitiken och kunna påvisa nyttan av dessa för både den enskilde och samhället. Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2025.

Ökade investeringar i barn och unga för en god psykisk hälsa genom hela livet

Delmålet syftar till att stärka och utveckla förutsättningar för en god psykisk hälsa hos barn och unga som kan vara hela livet. Insatserna handlar bl.a. om att vidareutveckla arbetet för en trygg uppväxt för alla barn, fortsatt skapa likvärdiga möjligheter till lärande och utveckling för alla barn och elever, öka arbetet med en meningsfull fritid för barn och unga samt öka tillgången till olika former av generella stödsatser till barn och unga.

Barnhälsovårdens förebyggande arbete med hembesöksprogram ska förstärkas

Socialstyrelsen ska genomföra insatser för en förstärkt satsning på barnhälsovårdens förebyggande arbete med hembesöksprogram (S2023/01608). I uppdraget ingår bl.a. medel till regioner och kommuner samt att stödja regioner och kommuner i arbetet, att följa satsningen samt att lämna förslag på hur barns språkkunskaper och språkutveckling i det svenska språket kan följas upp inom ramen för barnhälsovården eller av annan lämplig aktör. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 maj 2027.

Ett nationellt hälsoprogram för barn och unga ska tas fram

Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering och Statens skolverk ska ta fram ett nationellt hälsoprogram för barn och unga (S2023/02379). Programmet ska bl.a. främja barns och ungas hälsa, inbegripet psykisk hälsa, och utveckling, förebygga ohälsa samt stärka tidiga och samordnade insatser utifrån barns och ungas behov. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 oktober 2026.

Översynen av området digitalisering i förskolans läroplan ska bidra till barns lärande och allsidiga utveckling

Statens skolverk har haft i uppdrag att göra en översyn av området digitalisering i förskolans läroplan (U2023/02765). Myndigheten har bl.a. föreslagit ändringar som innebär att utbildningen i huvudsak ska vara skärmfri för barnen. Detta eftersom vetenskaplig empiri och beprövad erfarenhet visar att analoga aktiviteter i analoga miljöer gynnar barns lärande och allsidiga utveckling samt kan bidra till att minska barnens stillasittande. Uppdraget redovisades i juni 2024 och förslaget bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Insatser för att främja en hälsosam digital medieanvändning bland barn och unga ska genomföras

Folkhälsomyndigheten ska sammanställa kunskap om sambanden mellan hälsoeffekter och digital medieanvändning bland barn och unga (S2023/01669). Myndigheten ska, utifrån kunskap och forskning, även ta fram åldersanpassad vägledning och rekommendationer om digital medieanvändning bland barn och ungdomar samt sprida och kommunicera den framtagna kunskapen till barn och unga, föräldrar och vårdnadshavare samt övriga berörda. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 december 2025.

Våld mot barn ska förebyggas och bekämpas

Utredningen En uppväxt fri från våld (S 2021:02) har i betänkandet En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70) lämnat förslag på hur arbetet med att förebygga och bekämpa våld mot barn, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, kan utvecklas. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande i Regeringskansliet. Vidare ska Skolverket kartlägga och analysera förskolors, skolors och huvudmäns arbete med att förebygga, upptäcka och åtgärda mäns våld mot kvinnor, inklusive våld i ungas relationer och hedersrelaterat våld och förtryck (U2024/01246). Skolverket ska även utveckla, genomföra och följa upp insatser inom området. I uppdraget ingår att föreslå en struktur för samordning av arbetet med att förebygga, upptäcka och åtgärda våldet. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 december 2026.

Tillgången till meningsfull fritid för barn och unga ska öka

Regeringen har i budgetpropositionen för 2023 aviserat att ett fritidskort för barn och unga ska införas (prop. 2022/23:1, utgiftsområde 9, avsnitt 4.5). Syftet med fritidskortet är att barn och unga ska få ökad tillgång till en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra genom ökad tillgång till idrott, kultur, friluftsliv och annat föreningsliv. Flera myndigheter och organisationer förbereder nu för införandet av fritidskortet. Regeringen avsätter under 2024 även medel till bl.a. Svenskt Friluftsliv och Sveriges Riksidrottsförbund för att genomföra kompletterande insatser inom barn- och ungdomsverksamhet (S2023/02773).

Stödlinjer till barn, unga och vuxna ska komplettera övrigt stöd

Regeringen har säkerställt en satsning för att möjliggöra en långsiktig finansiering av Bris nationella stödlinje för barn och unga. Satsningen uppgår till 20 miljoner kronor per år fr.o.m. 2023 (prop. 2022/23:1, utgiftsområde 9, avsnitt 7.6.2). Vidare ska Folkhälsomyndigheten stödja inrättandet av en nationell stödlinje inom området psykisk hälsa och suicidprevention (S2024/00718). Den nationella stödlinjen, som öppnade den 12 december 2024, riktar sig till personer med psykisk ohälsa och suicidalitet samt deras anhöriga och närstående.

Stödet till anhöriga till långvarigt eller allvarligt sjuka och barn som anhöriga ska förbättras

Regeringen har beslutat om en nationell strategi för anhöriga inom hälso- och sjukvård och omsorg som ska hjälpa kommuner och regioner att stärka anhörigperspektivet i vården och omsorgen och göra stödet till anhöriga mer individanpassat och likvärdigt över landet (S2022/02134). Utredningen Stärkt stöd till anhöriga (S 2023:05) har i betänkandet Stärkt stöd till anhöriga - Ett mer ändamålsenligt stöd till barn och vuxna som är anhöriga (SOU 2024:60) lämnat förslag som säkerställer ett ändamålsenligt och individanpassat stöd till anhöriga till personer som är långvarigt sjuka, till anhöriga till personer som är kortvarigt allvarligt sjuka och till anhöriga som är barn. Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet. Därutöver ska Socialstyrelsen, i samverkan med Nationellt kompetenscentrum Anhöriga, stärka och utveckla stödet till barn som anhöriga (S2021/03118). I uppdraget ingår att stärka stödet till barn i familjer med skadligt bruk, eller beroende, psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning, där våld förekommer eller där en förälder eller vårdnadshavare lider av en allvarlig sjukdom eller plötsligt avlider. I uppdraget ingår även att stärka stödet till barn vars förälder eller vårdnadshavare är frihetsberövad. Uppdraget ska slutredovisas senast den 28 mars 2026.

Läroplanerna ska få en tydligare kunskapsinriktning

Läroplansutredningen (U 2023:09) ska föreslå ändringar i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet i syfte att skapa bättre förutsättningar för elevers lärande och kunskapsutveckling (dir. 2023:173). Syftet är att skapa en tydlig kunskapsinriktning med fokus på fakta och ämneskunskaper och bättre anpassning efter barns kognitiva utveckling och skilda förutsättningar. Detta då det för många elever, bl.a. elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, kan vara svårt höga krav på abstrakt tänkande, reflektion, analys och självständigt arbete. I uppdraget ingår att lämna förslag på hur progressionen mellan årskurser bättre kan anpassas efter barns kognitiva utveckling och hur läroplanerna bättre kan anpassas till olika elevgruppers kognitiva förutsättningar att nå betygskriterierna, särskilt för betyget E. Uppdraget ska redovisas senast den 28 februari 2025.

Elevhälsan och effektiva stödinsatser i rätt tid ska bättre tillgodose elevernas behov

Utredningen om en förbättrad elevhälsa (U 2024:01) ska analysera och föreslå hur elevhälsan kan stärkas i syfte att bättre tillgodose elevernas behov. Även regleringen om stödinsatser i skolan ska ses över. Det ska bl.a. bli enklare att placera elever i mindre och flexibla undervisningsgrupper (dir. 2024:30). I uppdraget ingår bl.a. att föreslå en elevhälsogaranti med målet att åstadkomma ändamålsenliga tidsfrister för att en elev ska få stöd och hjälp av elevhälsan. Uppdraget ska redovisas senast den 7 mars 2025. För 2024 har regeringen även avsatt 900 miljoner kronor för att ge skolorna bättre möjligheter att anställa fler speciallärare, inrätta fler särskilda undervisningsgrupper och för att fler ska kunna utbilda sig till speciallärare. För 2025 beräknar regeringen 1 miljard kronor för detta ändamål (prop. 2022/23:1, utgiftsområde 16, avsnitt 3.6.2).

Stärkt stöd till skolor ska minska skolfrånvaron och främja trygghet och studiero

Regeringen har beslutat om en satsning på skolsociala team för att stärka skolhuvudmännens och socialtjänstens möjligheter att samverka. Satsningen ska bidra till trygghet och studiero i skolan och öka elevernas närvaro i skolan. Under 2024 omfattar satsningen 250 miljoner kronor i statsbidrag för personalkostnader. Vidare ska Skolverket och Socialstyrelsen stödja skolhuvudmän och socialtjänst i att inrätta och organisera skolsociala team i grundskolan och gymnasieskolan (U2023/01277). Uppdraget ska redovisas senast den 15 oktober 2025. Därutöver ska Specialpedagogiska skolmyndigheten stärka sitt arbete med att ge stöd till huvudmän för de obligatoriska skolformerna inklusive fritidshemmet samt gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan när det gäller elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och omfattande frånvaro (U2024/01394). Uppdraget ska slutredovisas senast den 26 maj 2027.

Barns och ungas närvaro i skolan ska främjas och trygghet och studiero öka

Utredningen om stärkt trygghet och studiero i skolan (U 2023:06) ska föreslå åtgärder för ett stärkt ledarskap och ett effektivare arbete med trygghet och studiero i skolan, genom flera samverkande åtgärder. Utredaren ska också lämna förslag om ett nationellt frånvaroregister (dir. 2023:154). Uppdraget ska redovisas senast den 20 december 2024. Vidare ska Statens skolverk kartlägga elevfrånvaron i de obligatoriska skolformerna. Uppdraget ska redovisas senast den 20 december 2024.

Ett inkluderande och hållbart arbetsliv som främjar psykisk hälsa

Delmålet syftar till att öka fokus på arbetslivets och arbetsmiljöns betydelse för psykisk hälsa. Insatserna handlar bl.a. om att rikta fokus på det som både främjar en god arbetsmiljö och förebygger en dålig arbetsmiljö samtidigt som fler kan få en anställning och vara en del av arbetslivet. Ett hållbart arbetsliv handlar också om en god och tillgänglig arbetsmiljö för alla och stöd för återgång till arbete vid sjukskrivning.

En bättre arbetsmiljö ska förebygga ohälsa och olycksfall i arbetslivet

Utredningen om en god arbetsmiljö för ett förändrat arbetsliv (A 2024:05) ska ta fram ett förslag till regeringens arbetsmiljöstrategi för perioden 2026–2030. Syftet med uppdraget är att ange inriktningen för regeringens arbetsmiljöpolitik baserat på dels regeringens nuvarande arbetsmiljöstrategi (skr. 2020/21:92), dels pågående omvärldsförändringar på arbetsmiljö-området, såsom arbetsrelaterad stress och digitaliseringen och den snabba teknikutvecklingen (dir. 2024:56). Uppdraget ska redovisas senast den 11 juni 2025.

Utanförskap på arbetsmarknaden ska motverkas

Arbetslöshet utgör en ökad risk för psykisk ohälsa. Arbetsförmedlingen ska förstärka stödet för att effektivt sammanföra arbetslösa med de arbetsgivare som söker arbetskraft (A2023/01742). Uppdraget ska prioritera personer som varit utan arbete i mer än två år, däribland utrikes födda kvinnor och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Uppdraget ska slutredovisas senast den 17 mars 2025.

En översyn av Samhalls uppdrag, verksamhet och förutsättningar ska genomföras

Utredningen om Översyn av Samhall Aktiebolags uppdrag, verksamhet och förutsättningar (A 2024:01) ska göra en översyn av Samhalls uppdrag, verksamhet och förutsättningar (dir. 2024:4). Syftet med översynen är att säkerställa att verksamheten når rätt individer och utformas på ett sätt som ger dessa individer bästa möjliga stöd. Uppdraget ska redovisas senast den 24 mars 2025.

Meningsfull sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning ska komplettera övrigt stöd

Socialstyrelsen ska under 2024 fördela cirka 80 miljoner kronor till verksamheter som tillhandahåller meningsfull sysselsättning till personer med psykisk funktionsnedsättning (S2023/03257). Socialstyrelsen ska vidare fördela cirka 15 miljoner kronor under 2024 i verksamhetsbidrag till vissa juridiska personer i syfte att stimulera etablering av verksamheter som tillhandahåller meningsfull sysselsättning till personer med psykisk funktionsnedsättning (S2023/03257). Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 maj 2027.

Ökat fokus på rehabilitering och sjukskrivning genom kunskapsutveckling för en stärkt psykisk hälsa

Socialstyrelsen ska stödja och utveckla hälso- och sjukvårdens arbete med sjukskrivning och relaterad rehabilitering (2024/01779). I uppdraget ingår bl.a. att stödja hälso- och sjukvården i implementeringen av rutiner för arbetet med sjukskrivning och rehabilitering på ett verksamhetsnära sätt samt att utreda hur kunskapsutvecklingen om sjukskrivning och rehabilitering, särskilt för området psykisk ohälsa, kan stärkas. Syftet är att bidra till ett bättre liv för den enskilda människan genom en förbättrad hälsa som möjliggör en långsiktig återgång i arbete, vilket är positivt för både den enskilde och samhället. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2026.

Ett inkluderande samhälle med delaktiga invånare

Delmålet syftar till att skapa förutsättningar för ett inkluderande samhälle med delaktiga invånare och säkerställa att personer, oaktat sjukdomstillstånd, kan vara delaktiga i samhället och leva sitt liv i gemenskap med andra människor, vilket är en förutsättning för psykiskt välbefinnande. Insatserna handlar bl.a. om att motverka stigmatisering och diskriminering av personer med psykisk ohälsa, utveckla insatser för grupper med förhöjd risk för psykisk ohälsa samt att utveckla sociala aktiviteter och socialt stöd.

Stigmatisering och diskriminering av personer med psykisk ohälsa ska motverkas

Socialstyrelsen ska fördela 33 miljoner kronor under 2024 i enlighet med förordningen (2015:553) om statsbidrag till informatörsverksamhet som rör psykisk ohälsa och psykiska funktionsnedsättningar. Vidare ska Folkhälsomyndigheten genomföra kunskapshöjande insatser inom psykisk hälsa och suicidprevention i syfte att minska stigma (S2018/03915). Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 april 2025.

Polismyndighetens och Kriminalvårdens kompetens om psykisk ohälsa ska förbättras

Kriminalvården ska genom kunskapshöjande insatser stärka och utveckla kompetensen bland myndighetens personal om psykisk hälsa, psykisk ohälsa och suicidalitet (Ju2022/02207). Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2025. Vidare ska Polismyndigheten stärka kompetensen hos polisanställda för att bemöta personer med psykisk ohälsa i ärenden om brott i nära relation (Ju2022/02417). Uppdraget innehåller flera delar, bl.a. att öka kunskapen om att förebygga och bekämpa brott i nära relation men också att förbättra omhändertagandet av brottsoffer och gärningspersoner. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 september 2025.

Det civila samhällets arbete inom området psykisk hälsa och suicidprevention ska stimuleras

Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen ska fördela cirka 125 miljoner kronor under 2024 till det civila samhällets arbete inom området psykisk hälsa och suicidprevention. I detta ingår statsbidrag till det civila samhällets organisationer för att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa och suicid, riktade medel för att stärka stödet till efterlevande och att förebygga suicid samt medel för samverkan mellan brukar-, patient- och anhörigorganisationer inom området psykisk hälsa (S2023/03257).

Engagemanget för deltagandet i det civila samhället ska främjas

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor ska fördela 15 miljoner kronor under 2024 i enlighet med förordningen (2024:199) om statsbidrag för att öka engagemanget inom det civila samhället (S2024/00774). Vidare ska Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor fördela 19 miljoner kronor under 2024 i enlighet med förordningen (2024:152) om statsbidrag till vissa organisationer inom det civila samhället som arbetar med volontärsamordning. Därutöver har en utredare biträtt Socialdepartementet med att utreda ett offentligt erkännande av ungas insatser i det civila samhället för att på så sätt skapa förstärkta incitament för unga att engagera sig (S2023/02837). Uppdraget redovisades den 9 augusti 2024 och förslaget bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Foto: Thomas Adolfsén/Scandináv/TT

Vård och omsorg som möter patienters och brukares behov och ett stärkt suicidpreventivt arbete

Delmålen syftar till att säkerställa en god vård och omsorg där patienter och brukare samt anhöriga och närstående är aktivt involverade i vård- och stödinsatser samt att säkerställa att de suicidpreventiva frågorna lyfts högre upp på agendan bland alla berörda samhällsaktörer. Insatserna handlar bl.a. om att öka patient- och brukarinflytande i vården och omsorgen, förbättra tillgängligheten till vård- och stödinsatser för jämlik vård och att arbeta för en trygg och meningsfull heldygnsvård och tvångsvård som främjar återhämtning. Vidare ingår bl.a. att tillhandahålla en säker vård och omsorg vid risk för suicid, samordna insatser vid akuta suicidala händelser samt att utveckla stödet till personer som har begått suicidförsök, anhöriga vid suicidförsök och till efterlevande efter suicid.

Förutsättningarna för psykisk hälsa bland samer ska förbättras

Region Västerbotten ska, genom Kunskapsnätverket för samisk hälsa, utveckla en kulturanpassad hälso- och sjukvård som bidrar till en god hälsa och en vård på lika villkor för det samiska folket i Sverige (S2023/03375). Arbetet ska redovisas senast den 31 mars 2025.

Genomförandet av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor inom vård och omsorg ska stödjas

Socialstyrelsen ska stödja genomförandet inom vård och omsorg av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (A2022/01028, S2023/032579). I uppdraget ingår bl.a. att stödja implementering av kunskapsstöd, ta fram nya kunskapsstöd inom prioriterade områden, verka för uppföljning och utvärdering samt främja systematisk uppföljning i socialtjänsten av insatser till individer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget ska slutredovisas senast den 27 februari 2026.

Det återfallsförebyggande arbetet och förbättrad upptäckt av våld ska bidra till att stoppa våld mot närstående

Socialstyrelsen ska utveckla det återfallsförebyggande arbetet med personer som utsätter närstående för våld (S2023/00484, S2023/032579). I uppdraget ingår att genomföra insatser till våldsutövare utgår från ett helhetsperspektiv och samordnas mellan flera aktörer, såsom socialtjänst, hälso- och sjukvård, tandvård, polis och kriminalvård samt att utveckla en chattfunktion kopplad till stödlinjen Välj att sluta. Socialstyrelsen ska vidare undersöka i vilken utsträckning våldsutsatta erbjuds en kontaktperson som bistår med ett samordnat stöd och hjälp vid myndighetskontakter med utgångspunkt i människors olika behov och förutsättningar (S2023/032579). Uppdraget ska slutredovisas senast den 10 april 2027. Därutöver ska Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket och Socialstyrelsen verka för förbättrad upptäckt av våld (A2022/00842). Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2025.

Nationellt telefonstöd ska bidra till att stödja våldsutsatta hbtqi-personer

Uppsala universitet genom Nationellt centrum för kvinnofrid ska driva och utveckla en nationell stödtelefon som riktar sig icke-binära personer och personer med transerfarenhet som utsatts för fysiskt eller psykiskt våld och som omfattas av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (A2021/02054, A2023/01717).

Hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter ska främjas

Folkhälsomyndigheten sammanställa kunskap om jämlika livsvillkor och förutsättningar till hälsa för hbtqi-personer (A2023/01067). I uppdraget ingår bl.a. att undersöka de bakomliggande orsakerna till att förutsättningarna för hälsa är olika. Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2025.

Kommuners och regioners arbete inom området psykisk hälsa och suicidprevention ska utvecklas

Under 2024 avsätts cirka 1,6 miljarder kronor genom en överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention (S2023/03357). Överenskommelsen syftar till att stödja kommuners och regioners arbete att främja psykisk hälsa, förebygga psykisk ohälsa och suicid samt skapa förutsättningar för en god och tillgänglig vård och omsorg för personer med psykisk ohälsa. I överenskommelsen ingår riktade medel för att bl.a. utveckla det suicidpreventiva arbetet, styrningen med kunskap och patient-, brukar- och anhörigmedverkan.

Arbetet för jämlik vård, kvinnors hälsa och förlossningsvård samt vård vid sexuellt våld ska främjas

Under 2024 avsätts cirka 1,5 miljarder kronor genom en överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om förstärkta insatser för kvinnors hälsa och förlossningsvården (S2023/03333). Överenskommelsen syftar till att bidra till en mer personcentrerad, tillgänglig och jämlik mödrahälsovård och förstärkta insatser för kvinnors hälsa utifrån ett flertal utvecklingsområden, däribland sexuell och reproduktiv hälsa, samt god vård för personer som utsatts för sexuellt våld och könsstympning. Vidare ingår särskilda insatser för att stärka tillgängligheten till mödrahälsovården och förlossningsvården på landsbygd.

Ökat statligt ansvar för mer jämlik vård ska skapa förutsättningar för en utvecklad hälso- och sjukvård

Vårdansvarskommittén (S 2023:04) ska utreda ett helt eller delvis statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården. Syftet med uppdraget är att säkerställa en mer effektiv hälso- och sjukvård och förbättrad tillgänglighet i hela landet (dir. 2023:73). Uppdraget ska redovisas senast den 2 juni 2025. Vidare ska E-hälsomyndigheten och Socialstyrelsen möjliggöra inrättandet av en nationell vårdförmedling (S2022/01372, S2023/02117, S2023/02118 och S2023/02119). Nationell vårdförmedling innebär att väntande patienter ska erbjudas vård hos en annan vårdgivare med kortare väntetider oavsett var i landet denna vårdgivare finns.

Tillgängligheten till hälso- och sjukvård och barn- och ungdomspsykiatri ska öka

Under 2024 avsätts cirka 3 miljarder kronor genom en överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården (S2023/03331). Av dessa medel fördelas 530 miljoner kronor för förstärkta insatser för att korta köerna till barn- och ungdomspsykiatri. Vidare ska utredningen Bättre styrning för en tillgänglig och jämlik hälso- och sjukvård med god kontinuitet (S 2024:50) utreda och föreslå en ny och stärkt vårdgaranti samt lämna förslag som ökar kontinuiteten inom den specialiserade vården, där en vårdgaranti inom den specialiserade vården för barn och unga med psykisk ohälsa ingår (dir. 2024:50). Uppdraget ska redovisas senast den 25 maj 2026. Därutöver ska Socialstyrelsen kartlägga och lämna förslag på hur nationella utvecklingsteam kan utformas och på vilket sätt sådana utvecklingsteam bäst kan stötta regionerna i utvecklingen av den specialiserade psykiatriska vården (S2024/01463). Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2025.

Omställningen till en god och nära vård med primärvården som nav och förbättrad kompetensförsörjning ska prioriteras

Under 2024 avsätts cirka 3,5 miljarder kronor genom en överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om god och nära vård 2024 – En personcentrerad och patientsäker hälso- och sjukvård med primärvården som nav (S2023/03334). I överenskommelsen ingår medel för att stödja utvecklingen mot en nära och personcentrerad vård med primärvården som nav och för att skapa goda förutsättningar för vårdens medarbetare och främja kompetensförsörjningen. Vidare ska Socialstyrelsen genomföra insatser för att främja, stödja och följa omställningen till en god och nära vård för att förbättra primärvårdens omhändertagande av psykisk ohälsa (S2022/02309). Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2025.

Det nationella arbetet inom tvångsvården och rättspsykiatri ska stärka rättssäkerhet och förbättra vård och omsorg

Socialstyrelsen ska genomföra insatser för att stärka och utveckla den psykiatriska tvångsvården och den rättspsykiatriska vården (S2024/01004). Uppdraget innebär ett förstärkt och utvecklat nationellt arbete för att bl.a. stärka rättssäkerheten, förebygga behovet av tvångsåtgärder samt motverka restriktiva åtgärder och våld, utveckla statistik och uppföljning och bidra till kompetens- och kvalitetsutveckling. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 november 2027. Vidare ska Inspektionen för vård och omsorg förstärka och utveckla tillsynen och uppföljningen av den psykiatriska tvångsvården och den rättspsykiatriska vården (S2021/04972). I uppdraget ingår flera delar, bl.a. åtgärder för att säkerställa att myndigheten kan bedriva en strategisk, effektiv och enhetlig tillsyn över den psykiatriska tvångsvården och den rättspsykiatriska vården. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 maj 2025.

Insatserna för personer med samsjuklighet och skadligt bruk eller beroende ska förbättras

Under 2024 avsätts cirka 1,6 miljarder kronor genom en överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention (S2023/03357). I överenskommelsen ingår riktade medel för att utveckla sammanhållna och personcentrade insatser för personer med samsjuklighet. Regeringen har i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1, utg.omr. 9, avsnitt 4.5) aviserat att ett lagstiftningsarbete ska genomföras vilket innefattar en genomgripande reform av samhällets insatser för personer med samsjuklighet, som också förutsätter ett förändrat huvudmannskap för vård och behandling till personer med skadligt bruk eller beroende.

Det akutpsykiatriska mottagandet ska utvecklas

Socialstyrelsen ska fördela cirka 64 miljoner kronor till regionerna under 2024 i enlighet med förordningen (2021:18) om statsbidrag för utveckling av den prehospitala akutsjukvården för patienter med psykisk ohälsa. Vidare ska Socialstyrelsen kartlägga den verksamhet som bedrivs på de psykiatriska akutmottagningarna, inbegripet verksamheter som erbjuder ett akut psykiatriskt omhändertagande (S2023/03257). Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 september 2025.

Socialtjänstlagen och socialtjänsten ska reformeras och det förebyggande arbetet ska vara i fokus

Regeringen har presenterat förslag till en ny socialtjänstlag med fokus på förebyggande arbete, ökad tillgänglighet och kunskap. För att stimulera en omställning av verksamheterna till en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst fördelas 200 miljoner kronor under 2024 i en förberedande kompetens- och bemanningssatsning. Regeringen har i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utgiftsområde 9, avsnitt 6.5) även aviserat att 8 miljarder kronor beräknas avsättas i en kompetens- och bemanningssatsning under perioden 2025–2028.

Vården för placerade barn och unga ska vara trygg, säker och av hög kvalitet

Utredningen om en reform av den statliga barn- och ungdomsvården för en trygg och kvalitativ vård (S 2024:01) ska se över den statliga barn- och ungdomsvårdens uppdrag och organisation (dir. 2024:13). Syftet är att stärka den statliga barn- och ungdomsvårdens vårdande uppdrag och del i vårdkedjan för att säkerställa att barn och unga ges en trygg och kvalitativ vård, skola och behandling. Uppdraget ska redovisas senast den 25 april 2025. Utredningen om stärkt trygghet och säkerhet för barn och unga i hem för vård eller boende (S 2024:03) ska vidare utreda en ökad differentiering av vården vid hem för vård eller boende (HVB) samt införandet av vissa särskilda befogenheter vid HVB för barn och unga (dir. 2024:18). Syftet är att säkerställa en trygg och säker vårdmiljö vid HVB och därigenom stärka HVB som en del av vårdkedjan. Uppdraget ska slutredovisas senast den 9 maj 2025. Därutöver ska Socialstyrelsen genomföra utvecklingsinsatser för att stärka förutsättningarna för att placerade barn och unga får tillgång till en god hälso- och sjukvård, tandvård och en obruten skolgång (S2020/07505). Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 april 2027. Slutligen ska Socialstyrelsen och Statens Institutionsstyrelse (SiS) bedriva ett utvecklingsarbete avseende viss verksamhet vid SiS (S2019/03898). Syftet med uppdraget är att förbättra vården för unga som vårdas vid SiS och som även har stora behov av psykiatrisk vård. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 september 2025.

Det suicidpreventiva arbetet ska samlas och effektiviseras

Suicidanalysutredningen (S2023:01) har sett över vissa frågor inom det suicidpreventiva området för att skapa bättre förutsättningar för ett effektivt och ändamålsenligt suicidpreventivt arbete (dir. 2023:3). I uppdraget har bl.a. ingått att analysera och föreslå hur ett nationellt ansvar för breda utredningar efter suicid kan utformas samt att kartlägga och analysera vilket stöd och vilka insatser som olika samhällsaktörer ger efterlevande efter att en person har avlidit till följd av suicid. Uppdraget redovisades den 1 oktober 2024 och förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet. Vidare ska den nationella samordnaren för ett samlat suicidpreventivt arbete skapa förutsättningar för ett utvecklat och ändamålsenligt suicidförebyggande arbete som i förlängningen ska stärka samhällets samlade förmåga att förebygga suicid (S2024/00816). Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2027.

Stärkt kunskapsutveckling inom området psykisk hälsa och suicidprevention

Delmålet syftar till att säkerställa ett effektivt och ändamålsenligt arbete för att genom forskning och kunskapsutveckling förbättra insatserna för individ, profession och samhälle. Insatserna handlar bl.a. om att utveckla forskning för kunskapsutveckling inom alla delmål i strategin, förbättra möjligheterna till uppföljning och utöka det internationella samarbetet och kunskaps- och erfarenhetsutbytet.

Nationella forskningsprogram ska bidra till att stärka kunskapsutvecklingen

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd ansvarar för det nationella forskningsprogrammet inom området psykisk hälsa under perioden 2021–2030. Forskningsprogrammet ska bidra till att stärka forskning och kunskapsutveckling för att främja psykiskt välbefinnande samt förebygga och behandla psykisk ohälsa (prop. 2020/21:60). Vidare ansvarar Vetenskapsrådet för ett särskilt forskningsinitiativ som adresserar utvecklingsbehoven inom den psykiatriska tvångsvården och den rättspsykiatriska vården och som pågår under perioden 2021–2030 (prop. 2020/21:60).

Styrning med kunskap ska bidra till god vård och omsorg

Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner har kommit överens om en gemensam inriktning för en sammanhållen och ändamålsenlig kunskapsstyrning för hälso- och sjukvården som bl.a. syftar till att bidra till en god, jämlik och kunskapsbaserad hälso- och sjukvård samt bidra till ett skifte i fokus från produktion av kunskapsstöd till ett tydligare fokus på implementering, uppföljning och analys samt verksamhetsutveckling. (S2024/00637). Vidare ska Socialstyrelsen vidta insatser för att sprida och implementera nationella riktlinjer inom området psykisk hälsa inom hälso- och sjukvård och socialtjänst (S2022/04810). Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2026.

Kunskapen om adhd ska fördjupas och utvecklas

Läkemedelsverket ska öka kunskapen hos berörda aktörer om användningen av adhd-läkemedel i Sverige med fokus på att främja en jämlik, säker och ändamålsenlig användning (S2024/01051). I uppdraget ingår bl.a. att genomföra kartläggningar inom adhd-området i syfte att öka kunskapen inom området samt att se över och uppdatera nuvarande behandlingsrekommendation för läkemedel vid adhd för barn och unga och vuxna. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 juni 2027.

En effektiv och säker läkemedelsanvändning inom området psykisk hälsa och suicidprevention ska stimuleras

Läkemedelsverket ska stärka och utveckla insatserna inom området psykisk hälsa och suicidprevention med fokus på en effektivare och säkrare läkemedelsanvändning (S2022/03170). I uppdraget ingår bl.a. att vidta insatser avseende övervakning och uppföljning av läkemedel i användning, begränsa felanvändning av läkemedel, samt information, rådgivning och styrning med kunskap. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2028.

Läkemedelsanvändning till nytta för patient och samhälle ska effektiviseras

Regeringen har presenterat en förnyad nationell läkemedelsstrategi för perioden 2024–2026 (S2024/00190). Den nationella läkemedelsstrategin innehåller insatser som ska förbättra läkemedelsanvändningen, öka patientsäkerheten och bidra till en jämlik vård i Sverige.

Genomförande, samordning och uppföljning

Det nationella stödet för samordning, genomförande och uppföljning är en viktig del

I syfte att stärka förutsättningarna för samordning, genomförande och uppföljning av den nationella strategin har regeringen gett Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen i uppdrag att, samordna, följa och stödja genomförandet av den nationella strategin inom området psykisk hälsa och suicidprevention. Regeringen har även gett ett tjugotal myndigheter i uppdrag att medverka i arbetet. I uppdraget ingår bl.a. att ta fram en gemensam handlingsplan med aktiviteter för genomförandet och uppföljningen av strategin under perioden 2026–2028 samt att följa upp arbetet med strategin inbegripet att upprätta, förvalta och administrera ett uppföljningssystem för att mäta resultaten av vidtagna insatser och åtgärder.

Arbetet ska ske i samverkan med bl.a. Sveriges Kommuner och Regioner, regioner och kommuner, professionsföreningar, patient-, brukar- och anhörigorganisationer, civilsamhällets organisationer inbegripet trossamfundet, näringslivet, samt akademien och arbetsmarknadens parter.

Samverkan i det fortsatta arbetet är en nyckelfaktor

Den nationella strategins vision, mål och delmål knyter an till flera politikområden samt nationella handlingsplaner och strategier. En effektiv och ändamålsenlig samordning mellan dessa initiativ och samverkan mellan de aktörer som berörs av dessa insatser möjliggör för arbetet att nå längre. Det är därför centralt att samverkan mellan aktörer på olika nivåer i arbetet fortsätter att utvecklas. Likväl som nationell samverkan är av stor betydelse så är det viktigt att även fortsatt medverka i samverkat arbete inom Norden samt inom EU och internationellt. Detta då flera områden som omfattas av den aktuella strategin är områden som är av stor betydelse globalt och där det finns möjligheter för lärande och förändringsbenägenhet.

Regeringskansliet

Växel: 08-405 10 00

www.regeringen.se